

ΧΟΛΗΣΤΕΡΙΝΗ

Από την εποχή της ασπιρίνης πολύ λίγα φάρμακα έχουν απασχολήσει τους ερευνητές τόσο όσο τα φάρμακα κατά της χοληστερίνης και για λίγα έχουν γίνει σκέψεις για ευρεία χρήση τους, χωρίς να λείπουν όμως και οι έντονες ενστάσεις. Εκτός από τα οφέλη στην πρόληψη καρδιαγγειακής νόσου και εγκεφαλικών, έχει βρεθεί ότι ίσως έχουν θετική επίδραση και σε άλλες νόσους, όπως η Αλτσχάιμερ, ακόμα και η οστεοπόρωση. Ενδιαφέρουσες είναι οι ενδείξεις που αφορούν και την πρόληψη της εκφύλισης της ωχράς κηλίδας. Η χρήση των φαρμάκων προκαλεί προβληματισμό ανάμεσα στους επιστήμονες, και από την άποψη αυτήν είναι ενδιαφέρον το άρθρο που ακολουθεί.

Φάρμακα για τη χολ

Η επιστημονική κοινότητα, συμπεριλαμβανομένων των οφθαλμιάτρων, παρακολουθεί με ιδιαίτερο ενδιαφέρον την έρευνα πάνω στα φάρμακα που ελαττώνουν τη χοληστερίνη, ιδιαίτερα εκείνα της κατηγορίας των στατινών. Πολλοί θα τα αναγνωρίσουν, επειδή τα χρησιμοποιούν οι ίδιοι ή κάποιοι στην οικογένειά τους. Πρόκειται, με αλφαβητική σειρά, για τις φαρμακευτικές ουσίες ατορβαστατίνη, ροβουστατίνη, πραβαστατίνη, σεριβαστατίνη, σιμβαστατίνη και φλουβαστατίνη, οι οποίες κυκλοφορούν με διάφορα εμπορικά ονόματα.

Όσοι παρακολουθούν την αμερικανική και αγγλική ειδησεογραφία, θα έχουν ακούσει για τα φάρμακα αυτά και για προτάσεις που έχουν διατυπωθεί μήπως θα πρέπει να χρησιμοποιούνται ευρύτερα, μόνο τους ή ως μέρος ενός πολυφαρμάκου «super-pill». Είναι γεγονός ότι από την εποχή της ασπιρίνης πολύ λίγα φάρμακα έχουν απασχολήσει τόσο τον Τύπο, και για λίγα έχουν γίνει σκέψεις για ευρεία χρήση τους, χωρίς να λείπουν όμως και οι έντονες ενστάσεις γι' αυτά.

Τα φάρμακα αυτά έχουν πάρει αρκετή δημοσιότητα για λόγους που επεκτείνονται πέρα από τη χοληστερίνη στο αίμα. Εκτός από τα οφέλη στην πρόληψη καρδιαγγειακής νόσου και εγκεφαλικών, έχει βρεθεί ότι ίσως έχουν θετική επίδραση και σε άλλες νόσους, ό-

πως η άνοια τύπου Αλτσχάιμερ, ακόμα και η οστεοπόρωση. Ενδιαφέρουσες είναι οι ενδείξεις που αφορούν την οφθαλμολογική κοινότητα, ότι τα φάρμακα αυτά ίσως να δρουν και στην πρόληψη της εκφύλισης της ωχράς κηλίδας.

Η εκφύλιση της ωχράς κηλίδας είναι μια αρκετά συχνή πάθηση, την οποία βλέπουμε όλο και περισσότερο όσο ο πληθυσμός μας γηράσκει. Ωχρά κηλίδα λέγεται το κεντρικό τμήμα του αμφιβληστροειδούς χιτώνα, του βυθού του ματιού. Όταν πάσχει η ωχρά κηλίδα, η κεντρική μας όραση, χάρη στην οποία διακρίνουμε τις λεπτομέρειες, είναι παραμορφωμένη και ελαττωμένη. Οι ευθείες γραμμές μπορεί να φαίνονται στραβές. Υπάρχει «ξηρή» και «υγρή» μορφή της νόσου. Προχωρημένη «ξηρή», όπως και «υγρή» σημαίνει βαριά μορφή με μεγάλη μείωση της όρασης.

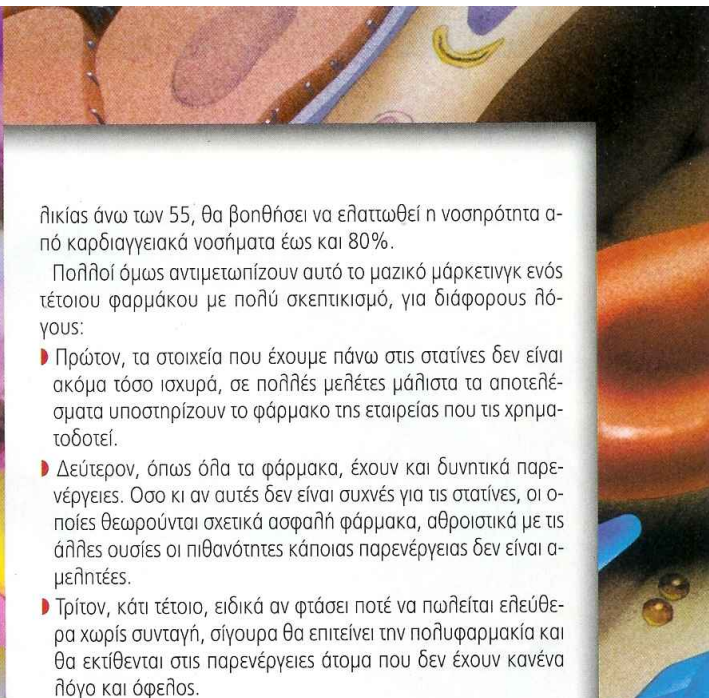
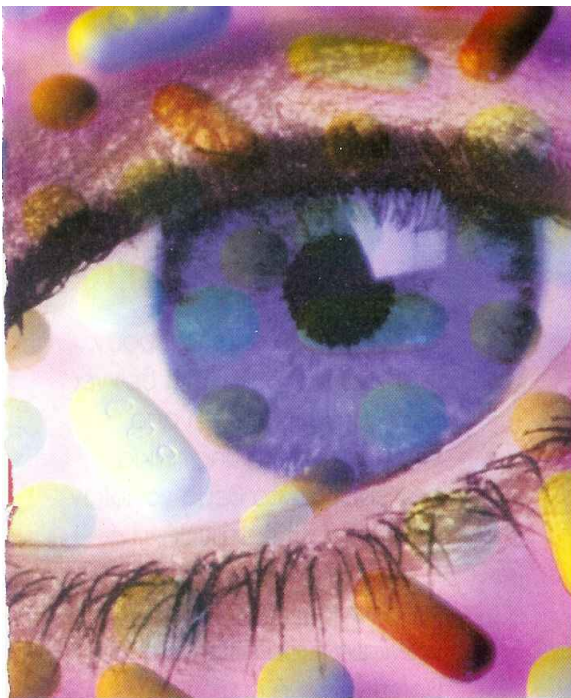
Οι στατίνες κατ' αρχήν μειώνουν τα επίπεδα της «κακής» χοληστερίνης στο αίμα. Επίσης έχει βρεθεί ότι βοηθούν το τοίχωμα των αγγείων ελαττώνοντας τη φλεγμονή και βελτιώνοντας τη λειτουργία τους. Εκεί προταθεί ότι έχουν και αντιοξειδωτική δράση. Αυτά έχουν σημασία για τις αρτηρίες μας και ενδεχομένως για τα αγγεία της ωχράς κηλίδας.

Η τελευταία μελέτη πάνω στο θέμα, που δημοσιεύτηκε τον Μάρτιο από το Πανεπιστήμιο της Αιλαμπάμα,

Γράφει ο **ΧΑΡΗΣ Σ. ΜΠΡΙΛΑΚΗΣ**

MD, MPH.,
διπλωματούχος της
Αμερικανικής
Ακαδημίας
Οφθαλμολογίας,
χειρουργός
οφθαλμιάτρος,
Οφθαλμολογικό
Κέντρο «Cosmos»

λικίας άνω των 55, θα βοηθήσει να ελαττωθεί η νοσηρότητα από καρδιαγγειακά νοσήματα έως και 80%.

Πολλοί όμως αντιμετωπίζουν αυτό το μαζικό μάρκετινγκ ενός τέτοιου φαρμάκου με πολύ σκεπτικισμό, για διάφορους λόγους:

- ▶ Πρώτον, τα στοιχεία που έχουμε πάνω στις στατίνες δεν είναι ακόμα τόσο ισχυρά, σε πολλές μελέτες μάλιστα τα αποτελέσματα υποστηρίζουν το φάρμακο της εταιρείας που τις χρηματοδοτεί.
- ▶ Δεύτερον, όπως όλα τα φάρμακα, έχουν και δυνητικά παρενέργειες. Όσο κι αν αυτές δεν είναι συχνές για τις στατίνες, οι οποίες θεωρούνται σχετικά ασφαλή φάρμακα, αθροιστικά με τις άλλες ουσίες οι πιθανότητες κάποιας παρενέργειας δεν είναι αμελητέες.
- ▶ Τρίτον, κάτι τέτοιο, ειδικά αν φτάσει ποτέ να πωλείται ελεύθερα χωρίς συνταγή, σίγουρα θα επιτείνει την πολυφαρμακία και θα εκτίθενται στις παρενέργειες άτομα που δεν έχουν κανένα λόγο και όφελος.

νοτερίνη και μάτια

βρήκε ότι ήταν πιο συχνή η χρήση αυτών των φαρμάκων από άτομα με υγιή ωχρά κηλίδα απ' ό,τι σε άτομα με εκφύλιση της ωχράς, που είχαν αντίστοιχη ηλικία και γενική κατάσταση της υγείας τους. Αντίστοιχα ευρήματα έχουν προκύψει από δύο άλλες τέτοιες μελέτες, ενώ μόνο μία έχει βρει το αντίθετο αποτέλεσμα.

Η μελέτη από το Πανεπιστήμιο της Αλαμπάμα, όπως οι προηγούμενες, έχει το εξής μεγάλο πρόβλημα: είναι αναδρομική, περιγράφει πράγματα που έχουν ήδη γίνει. Αυτό ενέχει αδυναμίες, επειδή, για παράδειγμα, πρέπει να βασιστούν οι μελετητές στη μνήμη των συμμετεχόντων και επειδή δεν είχαν την ευχέρεια να παρακολουθούν αντικειμενικά τα μάτια και την εξέλιξη της νόσου σε διάφορα χρονικά σημεία. Πρέπει να περιμένουμε κάποια μεγάλη προοπτική μελέτη, σε μελλοντικό χρόνο, όπου να παρακολουθούνται και να καταγράφονται αντικειμενικά εκείνα τα στοιχεία που έχουν σημασία. Μόνον έτσι θα μπορούσαμε να βγάλουμε συμπεράσματα.

Μερικοί έχουν προτείνει τη δημιουργία ενός πολυφαρμάκου (ίσως να έχετε ακούσει για το «super-pill» ή το «polypill»), το οποίο θα έχει μέσα ασπιρίνη, στατίνη, τρία αντιυπερτασικά και τη βιταμίνη φυλλικό οξύ. Υποστηρίζουν ότι αν το παίρνουν όλοι η-

▶ Τέταρτον, πολυβιταμίνες ή προσεγγμένη διαίτα («poly-meal» για τους Αγγλοσάξονες) θα μπορούσε να έχει αντίστοιχο αποτέλεσμα σε θεωρητικό στατιστικό επίπεδο. Τέλος, η πιο σημαντική ένσταση προκύπτει από το ότι το ίδιο το πολυφάρμακο δεν έχει δοκιμαστεί. Οι υποστηρικτές του έχουν απλώς συνδυάσει αποτελέσματα μελετών για το καθένα συστατικό ξεχωριστά. Δεν γνωρίζουμε όμως πόσο το «super-pill» αυτό καθαυτό είναι ασφαλές και αποτελεσματικό.

Αυτό που μπορούμε να κάνουμε για τα μάτια μας μέχρι να δούμε πειστικές μελέτες, είναι να τρώμε πολλά πράσινα λαχανικά που έχουν βιταμίνες που είναι απαραίτητες για την υγεία της ωχράς κηλίδας. Ευτυχώς, στη χώρα μας αυτό είναι εύκολο. Ο οφθαλμίατρός σας που σας παρακολουθεί στενά, εφόσον έχετε εκφύλιση της ωχράς κηλίδας, θα σας πει, κατά τ' άλλα, ποιος μπορεί να έχει όφελος από τη χρήση ειδικών βιταμινών και ποιος έχει φτάσει σε σημείο να χρειάζεται άλλες θεραπείες, όπως λέιζερ. Δεν πρέπει βέβαια να ξεχνάμε ότι η καλύτερη θεραπεία είναι η πρόληψη. Οποίες εξελίξεις σ' αυτήν την πολλή υποσχόμενη κατηγορία φαρμάκων τις παρακολουθούμε με ενδιαφέρον.

Αυτό που μπορούμε να κάνουμε για τα μάτια μας είναι να τρώμε πολλά πράσινα λαχανικά που έχουν βιταμίνες, απαραίτητες για την ωχρά κηλίδα